

AKADEMIA MUZYCZNA IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO W POZNANIU

Przedmiot	Metodyka nauczania przedmiotu kształcenie słuchu	Punkty ECTS	2
Koordynator przedmiotu	mgr Filip Grześkowiak	Ilość godzin	30
Wydział	Samodzielna Jednostka Dydaktyczna	Rodzaj zajęć	Wykład
Instytut	Studium Pedagogiczne	Forma studiów	stacjonarne
Kierunek	Kompozycja i Teoria Muzyki	Profil studiów	ogólnoakademicki
Specjalność	Rytmika	Język	Polski
Poziom studiów	I stopień	Status przedmiotu	Fakultet

UMIEJSCOWIENIE W PLANIE STUDIÓW

Semestr III		Semestr IV	30 godzin, zaliczenie, 2 ECTS
--------------------	--	-------------------	-------------------------------

Prowadzący zajęcia	mgr Filip Grześkowiak
Cele i założenia przedmiotu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie z wiedzą metodyczną z zakresu nauczania przedmiotu Kształcenie słuchu. 2. Poznanie programów nauczania i podręczników do kształcenia słuchu na różnych poziomach nauczania. 3. Poznanie warunków pracy w szkole muzycznej I i II stopnia. 4. Kształcenie warsztatu pracy nauczyciela, w tym poszukiwanie samodzielnych rozwiązań metodycznych.
Wymagania wstępne	Studenci posiadają umiejętności słuchowe i wiedzę z przedmiotów teoretycznych z zakresu szkoły muzycznej I i II stopnia.

TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU
Semestr IV

- Literatura przedmiotu – dorobek metodyczny z zakresu kształcenia słuchu i psychodydaktyki muzycznej.
- Terminy „solfeż” i „kształcenie słuchu” w ujęciu encyklopedycznym. Historyczny rozwój form i metod kształcenia słuchu muzycznego.
- Cele i zadania przedmiotu Kształcenie słuchu. Metody nauczania: względna i absolutna.
- Zdolności muzyczne i możliwości ich rozwijania na zajęciach kształcenia słuchu. Charakterystyka słyszenia muzycznego. Podstawowe rodzaje i parametry słuchu muzycznego. Literatura i badania z zakresu psychologii muzyki.
- Omówienie podstawowych rodzajów ćwiczeń rozwijających słuch melodyczny i harmoniczny, poczucie rytmu oraz pamięć i wyobraźnię muzyczną w zakresie szkoły muzycznej I i II stopnia.
- Korelacja kształcenia słuchu z innymi przedmiotami nauczania. Rola kształcenia słuchu w kształceniu zawodowym muzyków. Specjalizacje.
- Analiza programów nauczania i podstaw programowych z kształcenia słuchu w zakresie szkoły muzycznej I i II stopnia.
- Podręczniki i skrypty do kształcenia słuchu wydane w latach 1946 – 2022 i możliwości ich wykorzystania na różnych poziomach nauczania.
- Określanie wymagań edukacyjnych oraz kryteriów ocen. Analiza wyników nauczania na poszczególnych etapach kształcenia muzycznego. Formy sprawdzania wiadomości i umiejętności muzycznych.
- Przygotowanie nauczyciela do poprowadzenia lekcji kształcenia słuchu. Stosowanie pomocy dydaktycznych. Prowadzenie dzienników lekcyjnych.
- Struktura i treść konspektu lekcji. Analiza i tworzenie własnych konspektów z kształcenia słuchu na różnych poziomach nauczania.
- Relacja nauczyciel – uczeń na zajęciach kształcenia słuchu. Indywidualizacja procesu nauczania. Organizacja pracy domowej ucznia. Omawianie i rozwiązywanie wybranych problemów dydaktyczno-wychowawczych.

	Kod efektu uczenia się	EFEKTY UCZENIA SIĘ	Odniesienie efektów uczenia się do standardu kształcenia nauczycieli	
W	SP1A_W26	Absolwent zna i rozumie miejsce danego przedmiotu lub rodzaju zajęć w ramowych planach nauczania na poszczególnych etapach edukacyjnych	D.1	E.1.W1.
	SP1A_W27	Absolwent zna i rozumie podstawę programową danego przedmiotu, cele kształcenia i treści nauczania przedmiotu lub prowadzonych zajęć na poszczególnych etapach edukacyjnych, przedmiot lub rodzaj zajęć w kontekście wcześniejszego i dalszego kształcenia, strukturę wiedzy w zakresie przedmiotu nauczania lub prowadzonych zajęć oraz kompetencje kluczowe i ich kształtowanie w ramach nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć	D.1	E.1.W2.
	SP1A_W28	Absolwent zna i rozumie integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału.	D.1	E.1.W3.
	SP1A_W29	Absolwent zna i rozumie kompetencje merytoryczne, dydaktyczne i wychowawcze nauczyciela, w tym potrzebę zawodowego rozwoju, także z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz dostosowywania sposobu komunikowania się do poziomu rozwoju uczniów i stymulowania aktywności poznawczej uczniów, w tym kreowania sytuacji dydaktycznych; znaczenie autorytetu nauczyciela oraz zasady interakcji ucznia i nauczyciela w toku lekcji; moderowanie interakcji między uczniami; rolę nauczyciela jako popularyzatora wiedzy oraz znaczenie współpracy nauczyciela w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym.	D.1	E.1.W4.
	SP1A_W30	Absolwent zna i rozumie konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania, w tym metody aktywizujące i metodę projektów, proces uczenia się przez działanie, odkrywanie lub dociekanie naukowe oraz pracę badawczą ucznia, a także zasady doboru metod nauczania typowych dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć.	D.1	E.1.W5.
	SP1A_W31	Absolwent zna i rozumie metodykę realizacji poszczególnych treści kształcenia w obrębie przedmiotu lub zajęć – rozwiązania merytoryczne i metodyczne, dobre praktyki, dostosowanie oddziaływań do potrzeb i możliwości uczniów lub grup uczniowskich o różnym potencjale i stylu uczenia się, typowe dla przedmiotu lub rodzaju zajęć błędy uczniowskie, ich rolę i sposoby wykorzystania w procesie dydaktycznym.	D.1	E.1.W6.
	SP1A_W32	Absolwent zna i rozumie organizację pracy w klasie szkolnej i grupach: potrzebę indywidualizacji nauczania, zagadnienie nauczania interdyscyplinarnego, formy pracy specyficzne dla danego przedmiotu lub rodzaju zajęć: wycieczki, zajęcia terenowe i laboratoryjne, doświadczenia i konkursy oraz zagadnienia związane z pracą domową.	D.1	E.1.W7.

	SP1A_W34	Absolwent zna i rozumie metody kształcenia w odniesieniu do nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć, a także znaczenie kształtowania postawy odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej.	D.1	E.1.W9.	
	SP1A_W35	Absolwent zna i rozumie rolę diagnozy, kontroli i oceniania w pracy dydaktycznej; ocenianie i jego rodzaje: ocenianie bieżące, semestralne i roczne, ocenianie wewnętrzne i zewnętrzne; funkcje oceny.	D.1	E.1.W10.	
	SP1A_W36	Absolwent zna i rozumie egzaminy kończące etap edukacyjny i sposoby konstruowania testów, sprawdzianów oraz innych narzędzi przydatnych w procesie oceniania uczniów w ramach nauczanego przedmiotu.	D.1	E.1.W11.	
	SP1A_W37	Absolwent zna i rozumie diagnozę wstępną grupy uczniowskiej i każdego ucznia w kontekście nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć oraz sposoby wspomagania rozwoju poznawczego uczniów; potrzebę kształtowania pojęć, postaw, umiejętności praktycznych, w tym rozwiązywania problemów, i wykorzystywania wiedzy; metody i techniki skutecznego uczenia się; metody strukturyzacji wiedzy oraz konieczność powtarzania i utrwalania wiedzy i umiejętności.	D.1	E.1.W12.	
	SP1A_W38	Absolwent zna i rozumie znaczenie rozwijania umiejętności osobistych i społeczno-emocjonalnych uczniów: potrzebę kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów oraz budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów, a także kształtowania kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych.	D.1	E.1.W13.	
	SP1A_W39	Absolwent zna i rozumie warsztat pracy nauczyciela; właściwe wykorzystanie czasu lekcji przez ucznia i nauczyciela; zagadnienia związane ze sprawdzaniem i ocenianiem jakości kształcenia oraz jej ewaluacją, a także z koniecznością analizy i oceny własnej pracy dydaktyczno-wychowawczej.	D.1	E.1.W14.	
	SP1A_W40	Absolwent zna i rozumie potrzebę kształtowania u ucznia pozytywnego stosunku do nauki, rozwijania ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej, logicznego i krytycznego myślenia, kształtowania motywacji do uczenia się danego przedmiotu i nawyków systematycznego uczenia się, korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu, oraz przygotowania ucznia do uczenia się przez całe życie przez stymulowanie go do samodzielnej pracy.	D.1	E.1.W15.	
U	SP1A_U30	Absolwent potrafi identyfikować typowe zadania szkolne z celami kształcenia, w szczególności z wymaganiami ogólnymi podstawy programowej, oraz z kompetencjami kluczowymi.	D.1	E.1.U1.	
	SP1A_U31	Absolwent potrafi przeanalizować rozkład materiału.	D.1	E.1.U2.	
	SP1A_U32	Absolwent potrafi identyfikować powiązania treści nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć z innymi treściami nauczania.	D.1	E.1.U3.	
	SP1A_U33	Absolwent potrafi dostosować sposób komunikacji do poziomu rozwojowego uczniów.	D.1	E.1.U4.	
	SP1A_U34	Absolwent potrafi kreować sytuacje dydaktyczne służące aktywności i rozwojowi zainteresowań uczniów oraz popularyzacji wiedzy.	D.1	E.1.U5.	
	SP1A_U35	Absolwent potrafi podejmować skuteczną współpracę w procesie dydaktycznym z rodzicami lub opiekunami uczniów, pracownikami szkoły i środowiskiem pozaszkolnym.	D.1	E.1.U6.	
	SP1A_U36	Absolwent potrafi dobierać metody pracy klasy oraz środki dydaktyczne, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, aktywizujące uczniów i uwzględniające ich zróżnicowane potrzeby edukacyjne.	D.1	E.1.U7.	
	SP1A_U37	Absolwent potrafi merytorycznie, profesjonalnie i rzetelnie oceniać pracę uczniów wykonywaną w klasie i w domu.	D.1	E.1.U8.	
	SP1A_U38	Absolwent potrafi skonstruować sprawdzian służący ocenie danych umiejętności uczniów.	D.1	E.1.U9.	
	SP1A_U39	Absolwent potrafi rozpoznać typowe dla nauczanego przedmiotu lub prowadzonych zajęć błędy uczniowskie i wykorzystać je w procesie dydaktycznym.	D.1	E.1.U10.	
	SP1A_U40	Absolwent potrafi przeprowadzić wstępną diagnozę umiejętności ucznia.	D.1	E.1.U11.	
	SP1A_U42	Absolwent potrafi zaplanować i przeprowadzić pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji lub zajęć.	D.2	E.1.U2.	
	K	SP1A_K10	Absolwent jest gotów do adaptowania metod pracy do potrzeb i różnych stylów uczenia się uczniów.	D.1	E.1.K1.
		SP1A_K11	Absolwent jest gotów do popularyzowania wiedzy wśród uczniów i w środowisku szkolnym oraz pozaszkolnym.	D.1	E.1.K2.
SP1A_K13		Absolwent jest gotów do promowania odpowiedzialnego i krytycznego wykorzystywania mediów cyfrowych oraz poszanowania praw własności intelektualnej.	D.1	E.1.K4.	
SP1A_K14		Absolwent jest gotów do kształtowania umiejętności współpracy uczniów, w tym grupowego rozwiązywania problemów.	D.1	E.1.K5.	
SP1A_K15		Absolwent jest gotów do budowania systemu wartości i rozwijania postaw etycznych uczniów oraz kształtowania ich kompetencji komunikacyjnych i nawyków kulturalnych.	D.1	E.1.K6.	
SP1A_K16		Absolwent jest gotów do rozwijania u uczniów ciekawości, aktywności i samodzielności poznawczej oraz logicznego i krytycznego myślenia.	D.1	E.1.K7.	
SP1A_K17		Absolwent jest gotów do kształtowania nawyku systematycznego uczenia się i korzystania z różnych źródeł wiedzy, w tym z Internetu.	D.1	E.1.K8.	
SP1A_K19		Absolwent jest gotów do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych.	D.2	E.2.K1.	

METODY KSZTAŁCENIA

wykład, praca z tekstem i dyskusja, rozwiązywanie zadań artystycznych, praca indywidualna, praca w grupach

METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Wymagania końcowe – zaliczenie roku, forma oceny	Kod efektu uczenia się
zaliczenie	SP1A_W26, SP1A_W27, SP1A_W28, SP1A_W29, SP1A_W30, SP1A_W31, SP1A_W32, SP1A_W34, SP1A_W35, SP1A_W36, SP1A_W37, SP1A_W38, SP1A_W39, SP1A_W40, SP1A_U30, SP1A_U31, SP1A_U32, SP1A_U33, SP1A_U34, SP1A_U35, SP1A_U36, SP1A_U37, SP1A_U38, SP1A_U39, SP1A_U40, SP1A_U42, SP1A_K10, SP1A_K11, SP1A_K13, SP1A_K14, SP1A_K15, SP1A_K16, SP1A_K17, SP1A_K19

FORMA I WARUNKI ZALICZENIA PRZEDMIOTU

Warunki zaliczenia	Kontrola obecności, przygotowanie konspektów lekcji, sprawdzianów, wiedza z zakresu omawianej problematyki
---------------------------	--

NAKŁAD PRACY STUDENTA	Ilość godzin	Punkty ECTS
Godziny realizowane przy udziale nauczyciela akademickiego	30	2
Ilość godzin samodzielnej pracy studenta	30	

Literatura podstawowa

- Burowska Z., Głowacka E., Psychodydaktyka muzyczna. Zarys problematyki, Kraków 1998.
- Dzielska J., Kształcenie słuchu muzycznego, Warszawa 1988.
- Ostrowski A.L., Nauczanie zasad muzyki i kształcenia słuchu, Szkice metodyczne, Kraków 1953.
- Seria publikacji Z prac Międzyuczelnianej Katedry Kształcenia Słuchu (red. D. Dobrowolska – Marucha):
- Dobrowolska – Marucha D., Jak słuchać, aby słyszeć. Szkice z metodyki kształcenia słuchu, cz. I i II, Warszawa 2012.
- Kształcenie słuchu – teoria i praktyka, Praca zbiorowa, Warszawa 1998.
- Kształcenie słuchu wokalistów, Praca zbiorowa, Warszawa 1999.
- Kształcenie słuchu instrumentalistów, Praca zbiorowa, Warszawa 2001.
- Z zagadnień nauczania kształcenia słuchu w szkole muzycznej I stopnia, Praca zbiorowa, Warszawa 2007.
- Kształcenie słuchu: prezentacje – konfrontacje, Praca zbiorowa, Warszawa 2008.
- Stachurska E., Zagadnienia rytmu w kształceniu słuchu, Warszawa 2003.
- Wilczyńska E., Polskie podręczniki i skrypty do kształcenia słuchu wydane w latach 1949-1996, Warszawa 1997.
- Wilczyńska E., Twórczość Karola Szymanowskiego w aspekcie pedagogiki kształcenia słuchu, Warszawa 2004.

Literatura uzupełniająca

- Markiewicz L. - Wybrane zagadnienia pedagogiki muzycznej, Katowice 2000.
- Konaszkiewicz Z. - Szkice z pedagogiki muzycznej, Warszawa 2001.
- Jordan-Szymańska A. Droga do poznania muzyki. Ucho i umysł, Warszawa 2014.
- Manturzevska M, H. Kotarska (red.), Wybrane zagadnienia z psychologii muzyki, Warszawa 1990.
- Burowska Z, E. Głowacka, Psychodydaktyka muzyczna. Zarys problematyki, Kraków 1998.
- Shuter R. – Dyson, Psychologia uzdolnienia muzycznego, Warszawa 1986.
- Gordon E.– Nowe testy badania zdolności muzycznych, Warszawa 1991.
- Tiejłow B. - Psychologia zdolności muzycznych, Warszawa 1952.
- Pilch M, Toporowski M. - Dawne temperacje. Podstawy akustyczne i praktyczne zastosowanie, Katowice 2014.
- Dziewulska M. - Metodyka kształcenia słuchu, Kraków 1948.
- Danyszowa H. - Dydaktyka w szkole muzycznej, COPSA, Warszawa 1962.
- Danyszowa H. - Wybrane materiały z metodyki nauczania kształcenia słuchu i zasad muzyki, COPSA, Warszawa 1955.
- Wesołowski F. - Materiały do kształcenia słuchu z zasadami muzyki i harmonią, cz. I, Szkice z metodyki, COPSA, Warszawa 1977.
- Hundziak A. - Materiały do kształcenia słuchu według P. Hindemitha, cz. I, Uwagi metodyczne, COPSA, Warszawa 1974.
- Dzielska J. - Kształcenie słuchu muzycznego, Warszawa 1988.
- Dzielska J., Peret – Ziemiańska Z. - Rozmowy o kształceniu słuchu, Warszawa 1992.
- Peret - Ziemiańska Z. - Ćwiczenia do samodzielnego kształcenia słuchu, Warszawa 1980.
- Ostrowski A.L. - Nauczanie zasad muzyki i kształcenia słuchu. Szkice metodyczne, Kraków 1953.
- Założenia metodyki przedmiotów ogólnomuzycznych. Materiały z seminarium w Radziejowicach 6-8 grudnia 1989. Instytut Pedagogiki Muzycznej AM im. F. Chopina w Warszawie, Warszawa 1991.
- Percepcja i wyobrażenia w procesie kształcenia słuchu, AM, Poznań 2005.
- Kształcenie słuchu harmonicznego, AM, Poznań 2007.
- Rytm muzyczny w procesie kształcenia słuchu, AM Poznań 2012.
- Narząd słuchu, jego funkcjonowanie i możliwości percepcyjne elementów muzycznych, Materiały z ogólnopolskiej sesji naukowej, AM, Łódź 2001.
- Dyktando muzyczne w badaniach i metodyce, Materiały z ogólnopolskiej sesji naukowej, AM, Łódź 2004.
- Seria publikacji Z prac Międzyuczelnianej Katedry Kształcenia Słuchu pod red. D. Dobrowolskiej – Maruchy (AMFC):
- Stachurska E. - Zagadnienia rytmu w kształceniu słuchu, Warszawa 2003.
- Wilczyńska E. - Polskie podręczniki i skrypty do kształcenia słuchu wydane w latach 1949-1996, Warszawa 1997.
- Wilczyńska E. - Twórczość Karola Szymanowskiego w aspekcie pedagogiki kształcenia słuchu, Warszawa 2004.
- Zbiór zadań z egzaminów wstępnych z kształcenia słuchu do Akademii Muzycznej im. F.Chopina, Warszawa 2004.
- Kształcenie słuchu – teoria i praktyka, Praca zbiorowa, Warszawa 1998.
- Kształcenie słuchu wokalistów, Praca zbiorowa, Warszawa 1999.
- Kształcenie słuchu instrumentalistów, Praca zbiorowa, Warszawa 2001.
- Z zagadnień nauczania kształcenia słuchu w szkole muzycznej I stopnia, Praca zbiorowa, Warszawa 2007.
- Kształcenie słuchu: prezentacje – konfrontacje, Praca zbiorowa, Warszawa 2008.

Biblioteki wirtualne i zasoby on-line (opcjonalnie)

- YouTube
- Idagio
- Spotify
- Imslp